

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 158/2024-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Drahoslavom Potočekom, Čajakova 5, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Ndc/54/2023 z 27. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 1. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušenie napadnutého rozhodnutia, vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie finančného zadostučinenia 500 eur a náhrady trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ je ako navrhovateľ účastníkom konania na Mestskom súde Košice (ďalej len „mestský súd“) o obnovu konania. V priebehu konania sťažovateľ podal návrh na príkazanie veci Okresnému súdu Prešov z dôvodu vhodnosti, pričom ho odôvodnil opodstatnenou pochybnosťou o zaujatosti a vzájomnej, ako aj rodinnej prepojenosti sudcov mestského súdu.

3. Najvyšší súd napadnutým uznesením návrhu sťažovateľa nevyhovел. Argumentoval, že dôvody návrhu na príkazanie veci z dôvodu vhodnosti sťažovateľ uplatňoval v ním podaných námietkach zaujatosti sudcov mestského súdu, o ktorých bolo riadne rozhodnuté. Nespokojnosť sťažovateľa s konajúcimi sudcami, ktorí sú zákonnými sudcami v jeho spore, nie je dôvodom na príkazanie veci

v zmysle § 39 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Sťažovateľ sa len pokúša zvrátiť miestnu príslušnosť mestského súdu na konanie, uplatňujúc svoj subjektívny názor na všetkých jeho sudcov.

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta, že bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces, súčasťou ktorého je princíp rovnosti zbraní a právo na kontradiktórne konanie, pretože ho najvyšší súd nevyzval, aby reagoval na vyjadrenie žalovaných k návrhu na prikázanie veci.

5. Podľa sťažovateľa je napadnuté uznesenie nepresvedčivé, najvyšší súd sa riadne nezaoberal so všetkými právne relevantnými dôkazmi (vyjadrenia sudcov o vlastnej zaujatosti a prepojenosti, predchádzajúce rozhodnutia súdov o zaujatosti sudcov, ktoré súčasne pôsobia na mestskom súde) a nevyhodnotil dôkladne a komplexne všetky skutkové okolnosti prípadu sťažovateľa, čo malo vplyv na správnosť rozhodnutia.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti sám informuje, že svoj návrh na prikázanie sporu inému súdu odôvodnil pochybnosťami o nezaujatosti sudcov mestského súdu kvôli ich rodinným prepojeniam. Z toho je zjavné, že procesným inštitútom fakultatívneho prikázania sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti (§ 39 ods. 2 CSP) sťažovateľ sleduje naplnenie účelu, ktorému slúži odlišný procesný nástroj, a to námietka zaujatosti argumentujúca zákonnými dôvodmi vylúčenia konajúcich sudcov (§ 52 v spojení s § 49 CSP). Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu súčasne vyplýva, že sťažovateľ nezaujatosť sudcov mestského súdu namietal a o jeho námietkach aj bolo rozhodnuté.

7. Z ústavnej sťažnosti a podkladov k nej priložených nevyplýva, či o sťažovateľových námietkach bolo rozhodnuté kladne alebo záporne. Ak by však boli všetci sudcovia mestského súdu vylúčení z rozhodovania sťažovateľovej veci, potom by neprichádzalo do úvahy prikázanie sporu inému súdu z dôvodu vhodnosti podľa § 39 ods. 2 CSP, ale nutná delegácia podľa § 39 ods. 1 CSP. V opačnom prípade, teda ak rozhodnutia o sťažovateľových námietkach zaujatosti neviedli k vylúčeniu sudcov mestského súdu v rozsahu brániacom tomuto súdu rozhodovať o sťažovateľovej žalobe na obnovu konania, nie sú na nutnú delegáciu splnené zákonné podmienky a prikázanie sporu z dôvodu vhodnosti neprichádza do úvahy, pretože jeho uplatnením nemožno nahrádzať odlišný právny inštitút, a tak ním dosahovať účel, ktorému postup podľa § 39 ods. 2 CSP neslúži. V oboch prípadoch tak napadnuté uznesenie najvyššieho súdu musí obstať, čo v konečnom dôsledku vyplýva zo záverov uvedených v predchádzajúcom odseku tohto uznesenia ústavného súdu.

8. Pokiaľ ide o druhý sťažnostný dôvod založený na namietanom nedoručení vyjadrenia žalovaných k návrhu sťažovateľa na prikázanie sporu, ústavný súd upozorňuje, že princíp kontradiktórnosti konania, ktorý je nesporne obsahom práva na spravodlivý proces, nemožno chápať formalisticky, ale je potrebné dôsledne vyhodnotiť individuálne okolnosti situácie, na základe ktorých možno dospieť k záveru, či v konkrétnom prípade bola možnosť strany sporu zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany naozaj reálne zmarená, a tým jeho pozícia objektívne oslabená

(I. ÚS 145/2021). K tomuto materiálnemu výkladu zásady kontradiktórnosti konania sa v poslednom období prikláňa i Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“; Puškárová proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 19356/14, Nerušil proti Slovensku zo 7. 5. 2019, sťažnosť č. 37016/15, Sarkocy proti Slovensku z 22. 9. 2020, sťažnosť č. 36446/17). Pri posudzovaní porušenia princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ku ktorému dochádza nedoručením vyjadrenia účastníka konania (strany sporu) protistrane, je potrebné zohľadniť obsahový význam neoboznámeného vyjadrenia (napr. rozsudok ESLP z 18. 10. 2007 vo veci Asnar proti Francúzskej republike, sťažnosť č. 12316/04; rozsudok ESLP z 3. 7. 2008 vo veci Vokoun proti Českej republike, sťažnosť č. 20728/05) (I. ÚS 163/2022).

9. Najvyšší súd v napadnutom uznesení nijako nerekapituloval obsah vyjadrenia protistrany k sťažovateľovmu návrhu na príkazanie sporu, iba informoval, že sa žalovaní k tomuto návrhu vyjadrili. Ani z nosných dôvodov napadnutého uznesenia nevyplýva, že by odzrkadľovali stotožnenie sa najvyššieho súdu s názormi žalovaných prezentovanými v ich vyjadrení. To znižuje význam prípadnej repliky sťažovateľa pre samotné napadnuté rozhodnutie a aj intenzitu zásahu do sťažovateľových práv, pretože pri posudzovaní obmedzenia kontradiktórnosti je potrebné zohľadniť aj to, či vyjadrenie protistrany obsahovalo skutkové alebo právne argumenty, ktoré by mohli ovplyvniť výsledok sporu, alebo či zvolené právne riešenie dávalo vôbec nejaký priestor na diskusiu (pozri Vokoun proti Českej republike, rozsudok z 3. 7. 2009, ods. 26). Okrem toho rozhodovanie o návrhu na príkazanie sporu sa obsahovo týka parciálnej procesnej otázky a nemožno ho porovnávať s meritórnym rozhodovaním v spore. Aj tým je ovplyvnená intenzita zásahu do sťažovateľom označených procesných subjektívnych práv.

10. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že neumožnenie replikovať najvyšším súdom nepredstavuje zásah do sťažovateľových označených práv v intenzite odôvodňujúcej prijatie jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Preto bolo potrebné odmietnuť sťažovateľovu ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

11. Odmietnutie ústavnej sťažnosti má za následok, že bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozsudku, vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie finančného zadosťučinenia a náhrady trov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu